

Tárgyi leletanyagot nem tartalmaztak a sírok, a középkoron belül így nem tudjuk keltezni a temetkezést. A kora újkori eltemetés sem zárható ki. Az árok sekélyebb részein további régészeti jelenségek nem voltak.

Munkatársak: Bilicz Enikő és Bíró László régésztechnikusok.
TÓTH ZOLTÁN

134. Györsövényház, Gárdonyi G. u. 47., Általános Iskola (KÖH 1759)

(Győr-Moson-Sopron megye) Ő, A

Régészeti megfigyelést végeztünk 2014. augusztus 28-án a településen, az általános iskola területén, ahol egy új épület alapozási munkálatai kezdődtek, nagyjából 150 m²-es területen. A földmunkával érintett területen korábban egy kisebb melléképület állt, ezen felül a mai iskola épületei részben egybeesnek a 17–18. századi jezsuita rendházzal, majd később a Fricke-kastéllyal is, emiatt a talaj erősen bolygatott, törmelékes volt.

A tervezett épület alapárkai kb. 50 cm szélesek, 140–190 cm mélyek voltak. A felső, a legtöbb helyen erősen bolygatott, törmelékes réteg alatt a sárgás, agyagos altalaj jelentkezett, de volt olyan szakasz is – elsősorban a K-i, ÉK-i részen –, ahol a törmelék réteg 2 m-es mélységben is megfigyelhető volt.

A megfigyelés során az alapárkokban összesen nyolc temetkezést észleltünk, melyek feltárását augusztus 29. és szeptember 5. között elvégeztük. Valamennyi sírgödör lekerekített sarkú, téglalap alakú, ÉNy–DK-i tájolású volt, melyekben a vázak nyújtott pózban, háton fekvő helyezkedtek el. Az összes előkerült sír bolygatott volt, a legtöbb az árok ásása közben sérült meg. A viszonylag kevés kerámiaanyag alapján a sírok az avar időszak korai és középső szakaszára datálhatóak. Mellékletként előkerült vaskés, orsókarika, vascsat és gyöngyök. A sírok szabályos rendszerben, sírsorokban kerültek elő. A temető határai egyelőre nem ismertek, a beépítettség miatt további kiterjedése nem meghatározható. Minden bizonnyal ehhez a temetőhöz tartozik az akkor még ismeretlen korúnak meghatározott emberi váz is, melyet Szőke Béla 1950-es jelentésében közölt.

A területéről szórványként kevés atipikus őskori kerámiaanyagot gyűjtöttünk.

Munkatársak: Alács Attila, Dankó Judit, Fehér Alíz és Papp Szilveszter.

CZIGÁNY DÁVID

135. Gyulaháza, Kossuth u. 45. (Béke Tsz) (KÖH 47511)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) U

A nyilvántartott régészeti lelőhelyen trágyatározó létesült. A beruházás által érintett területen 2014. szeptember 2–5. között Vizler Csaba kollégám több szondát is nyitott, hogy a lelőhely kiterjedését és rétegtanát meg lehessen határozni. Ekkor néhány régészeti objektum feltárásra került elő. A próbaszondák eredménye alapján a tározók és ülepítő medence helyét teljesen lehumusztuk, s az egybenyitott felületen 13 foltot dokumentáltunk és bontottunk ki. A jelenségek egy részéről bontáskor sem sikerült megállapítani, hogy régészeti, vagy esetleg természeti. A legtöbb objektumnak már csak az alsó részét, alját sikerült kibontanunk: 3., 4., 6., 7., 8., 9., 10. és 11.

Kevés leletanyag került ki a feltárt objektumokból, leszámítva az 1. sz. árkot, s a hozzá kapcsolódó 12. és 13. gödrök-

ból, ahonnan nagy mennyiségben került elő neolitikus kerámiaanyag. Az 1. árokban vonallal, bütykökkel díszített cserepeket, a 12. gödörben relatív nagy mennyiségben állatcsontot, a 13. gödörben pedig festett fekete sávokkal díszített kerámia-töredékeket találtunk. A 2. sz. gödör obszidián pengéje és néhány kézzel formált cseréptöredéke zárja a feltárás nem túl gazdag leletlistáját.

Ami az objektumok jellegét illeti, zömében gödröket tártunk fel, közülük a legérdekesebbnek az 1. sz. árokra ráasott 13. sz. bizonyult. Többségüknek, ahogyan már említettem, már csak az alját sikerült dokumentálni. Ezen kívül még egy árok-részlet (1. sz.), s egy földbemélyített házat(?) (10. sz.) tártunk fel.

A feltáráson részt vett: Vizler Csaba, Deák Rita (Járási Hivatal), Sipos Attila, Körösfői Zsolt és hat bontómunkás.

KÖRÖSFŐI ZSOLT

136. Gyulaj határa

(Tolna m.) Ő, B, V, Lt?, Kö, Kú

Március 12-én és 27-én terepbejárást végeztem a falutól É-ra, a gyulaji erdőben, a Pankai-ér mentén. Ennek során az alábbi lelőhelyeket érintettem:

Almás-dűlő (Nagy-Katonás 1. lh.) (KÖH 74801): Az erdő K-i oldalán, enyhén bevágódott dűlőút partjából mintegy 100 m hosszan, apró, jellegtelen őskori cserepeket gyűjtöttem, az út falából pedig kéttenyérnyi kelta oldaltöredéket szedtem ki.

Nagy-Katonás 2. lh. (KÖH 87959): A határ K-i szélén, a Pankai-érbe É felől torkolló ér Ny-i felén, egy tisztáson, vakondtúrásokból, özcsapásokból és a dűlőút nyomvonalából kevés középkori edénytöredéket gyűjtöttem, ami a középkori Biród falu helyét jelzi (templomát ld.: Pogány-templom).

Parlag (KÖH 87955): Egy régi adat szerint, az Óbiródi-halastó D-i oldalán kialakított 2–4 m magas, mesterséges partfalból őskori cserepek kerültek elő. A partfalat fű borítja, de egy vadcsapásból így is sikerült egy őskori (kelta?) töredéket gyűjtenem. A domb É-i részét 10–50 m szélességben elhordták a tó építések.

Pogány-templom (KÖH 87957): A gyulaji erdő DK-i sarkában, egy tisztás D-i sarka közelében, a dombtető D-i peremén, ritkás, 50–60 éves erdőben azonosítottam a középkori Biród falu templomát, amelyet rengeteg téglá és mészkőtöredék jelez a felszínen. Az épület törmeléke Ny–K-i irányban húzódik, a leomlott felmenő falak omladéka részben kirajzolja az alaprajzot, a hajó és a szentély belseje mélyedés formájában jelentkezik. Az épület kb. 20 m hosszú és 14 m széles, szentélye talán félköríves záródású. Embersontot nem találtam. A templom körül csak a DDNy-i oldalon, néhány kisebb, állatok által kikapott foltban találtunk középkori cserepeket. A faluhelyet ld. Nagy Katonás 2. lelőhelynél. Az épülettel É-ra húzódik egy ÉNy–DK irányú, kb. 1 m mélyre bevágódott, ma már nem használt, valószínűleg középkori eredetű mélyút.

K. NÉMETH ANDRÁS

Április 4-én terepbejárást végeztünk a gyulaji erdőben, valamint a falu DNY-i határában.

Kerekes-kút²⁶: Majth Zoltán, a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. dolgozója jelezte, hogy fagyűjtés közben középkori csere-

²⁶ A lelőhely nem szerepel a Közhiteles Nyilvántartásban.